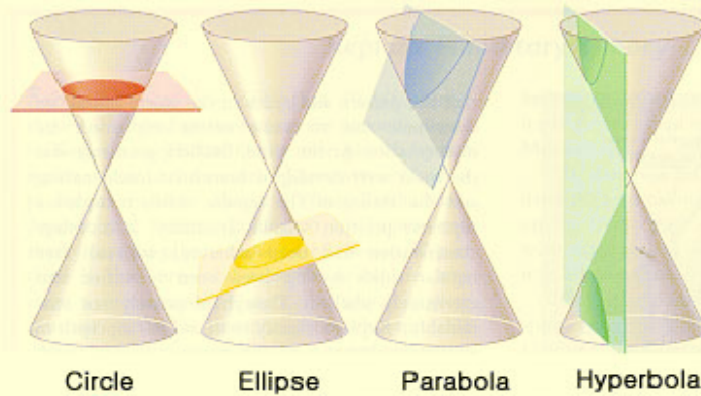

ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน
โดยใช้โปรแกรม GSP

ภาคตัดกรวย (Conic Sections)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง
การเลื่อนขนานของแกน

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน
โดยใช้โปรแกรม GSP ชุดที่ 1 เรื่อง การเลื่อนขนานของแกน

คำชี้แจง ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP
ชุดที่ 1 เรื่อง การเลื่อนขนานของแกน (ใช้เวลา 2 คาบ) มี 1 ตอน

1. ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP ชุดที่ 1 ประกอบด้วย
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การเลื่อนขนานของแกน
  - กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 การเลื่อนขนานของแกนกับการเขียนกราฟ
  - แบบฝึกหัดที่ 1
  - แบบทดสอบท้ายชุดการเรียนรู้ที่ 1

2. ให้นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้นี้โดยการใช้โปรแกรม GSP ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 ตามคำแนะนำที่มีอยู่ในชุดการเรียนรู้ (ทั้งนี้ นักเรียนสามารถที่จะศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ของโปรแกรม GSP ได้จากคู่มือที่ได้แจกไป) เพื่อค้นหาหลักการในการเลื่อนขนานของแกน ทั้งนี้ในระหว่างที่นักเรียนทำกิจกรรม ถ้าหากเกิดปัญหาในการเรียนก็สามารถที่จะซักถามครูหรือเพื่อน ๆ ได้

3. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 เสร็จแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1 โดยครูคอยให้ข้อเสนอแนะและตอบข้อซักถามนักเรียนที่ยังไม่เข้าใจ และเมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ครูจึงเฉลยแบบฝึกหัดพร้อมกันทั้งห้อง

4. หลังจากนั้นให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน ชุดที่ 1 โดยให้เวลาในการทำประมาณ 20 นาที เพื่อเป็นคะแนนเก็บระหว่างเรียนของนักเรียนแต่ละคน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP ชุดที่ 1 แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกพิกัดของจุดเมื่อเทียบกับแกนใหม่ได้
2. เขียนกราฟโดยใช้แกนที่ได้จากการเลื่อนขนานได้

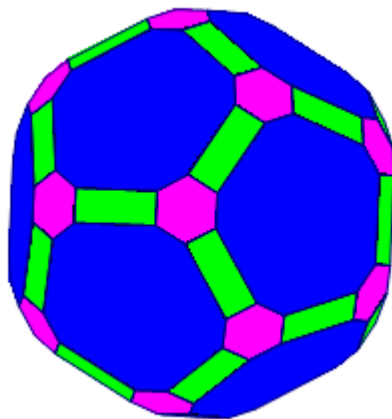
เวลาที่ใช้ 2 คาบ

สื่อการเรียนรู้

1. โปรแกรม GSP (Geometer's Sketchpad)
2. ชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP ชุดที่ 1

การประเมินผลการเรียนรู้

ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน โดยใช้โปรแกรม GSP ชุดที่ 1 ด้วยตนเอง เพื่อประเมินความรู้ที่ได้เรียนมา

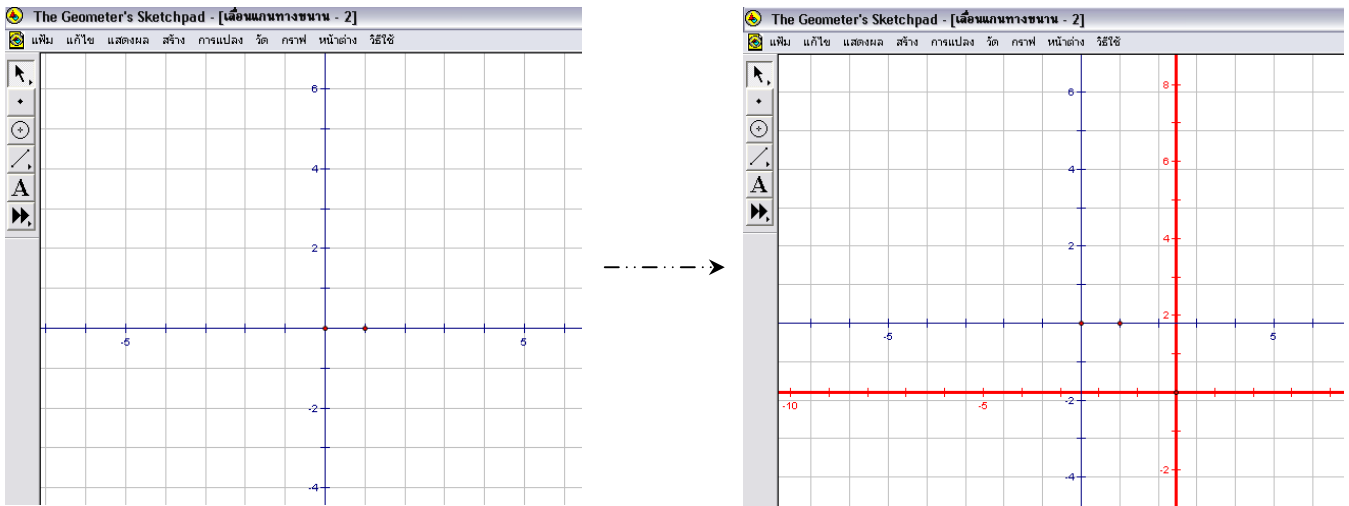

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

การเลื่อนขนานของแกน

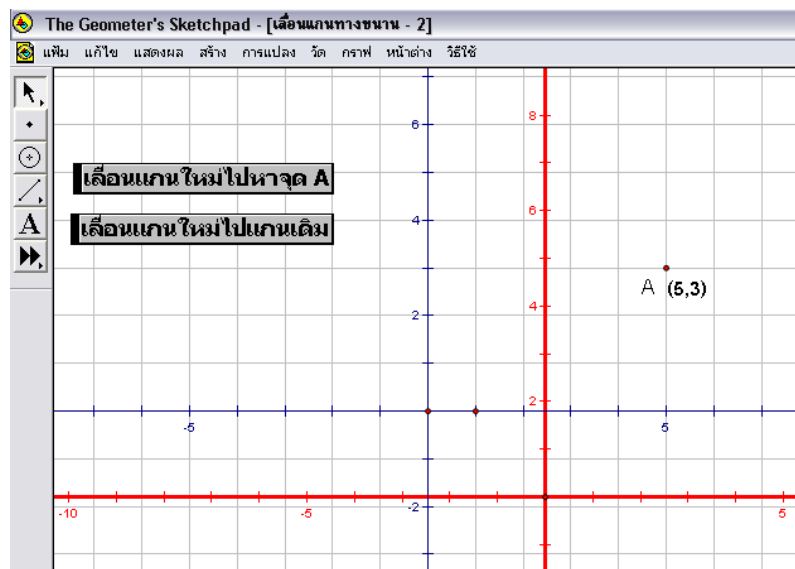
กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรม GSP

1. ให้นักเรียนใช้โปรแกรม GSP สร้างระบบพิกัดมุมฉาก โดยเลือกเมนูแล้วไปที่ **กราฟ** → **รูปแบบกริด** → **กริดจัตุรัส** หลังจากนั้นให้ทำการคัดลอกจุดกำเนิด แกน X และแกน Y ขึ้นมาด้วย (ทำเป็นเส้นหนาและเปลี่ยนสีเพื่อให้เกิดความแตกต่าง) ดังรูปที่ 1

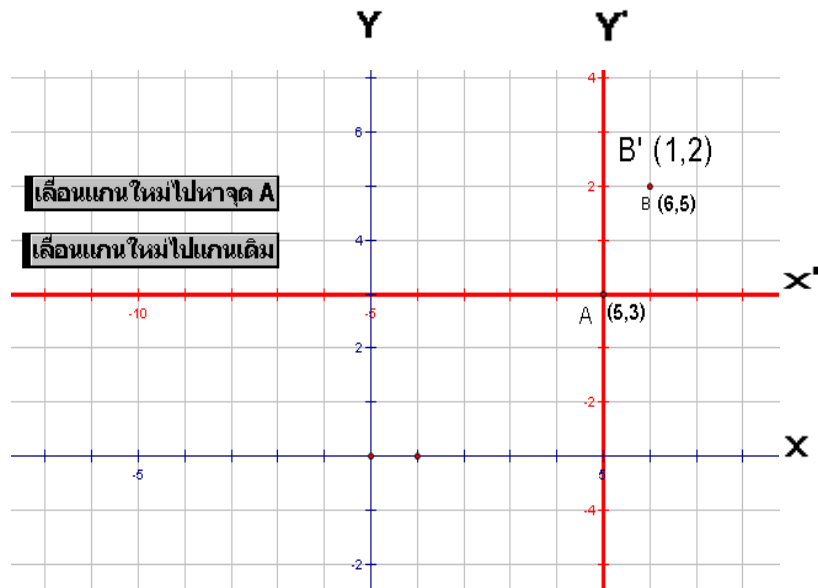
รูปที่ 1

2. ให้นักเรียนทำการสแนพจุด โดยเลือกเมนูแล้วไปที่ **กราฟ** → **สแนพจุด** จากนั้นให้ลงจุดอิสระไว้ที่พิกัดใด ๆ ก็ได้ 1 จุด พร้อมทั้งตั้งชื่อ เช่น จุด A แล้วสร้างปุ่มการเคลื่อนที่เพื่อเลื่อนจุดกำเนิด (0,0) ของแกนใหม่ไปหาจุด A ซึ่งสามารถทำได้โดยการคลิกเลือกจุดกำเนิดของแกนใหม่ก่อน แล้วจึงคลิกเลือกจุด A ตามลำดับ หลังจากนั้นเลือกเมนูแล้วไปที่ **แก้ไข** → **ปุ่มแสดงการทำงาน** → **การเคลื่อนที่** ก็จะได้ปุ่มในการเคลื่อนที่ตามต้องการ และสร้างปุ่มการเคลื่อนที่เพื่อเลื่อนจุดกำเนิด (0,0) ของแกนใหม่ไปหาจุดกำเนิด (0,0) ของแกนเดิมด้วย ดังเช่นรูปที่ 2

รูปที่ 2

3. ให้นักเรียนกดปุ่ม “เลื่อนแกนใหม่ไปแกนเดิม” ก่อน หลังจากนั้นให้ลงจุดอิสระไว้ที่พิกัดใด ๆ ก็ได้ 1 จุด (ที่ไม่ตรงกับจุด A) พร้อมทั้งตั้งชื่อ เช่น จุด B และใช้คำสั่งในโปรแกรมอ่านพิกัดที่ได้ลงไว้ จากนั้นจึงกดปุ่ม “เลื่อนแกนใหม่ไปหาจุด A” แล้วอ่านพิกัดของจุด B เมื่อเทียบกับแกนใหม่ เช่นตัวอย่างรูปที่ 3

รูปที่ 3

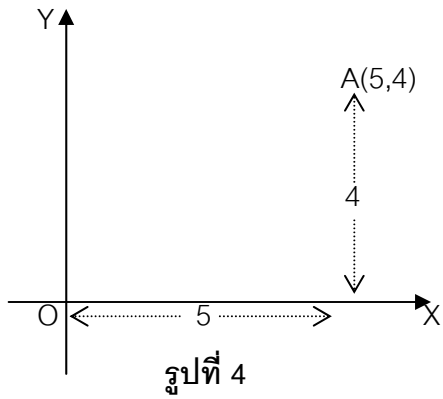
4. จากการเลื่อนขนานของแกนที่นักเรียนได้ปฏิบัติไปในข้อที่ 2 และ 3 นักเรียนได้เลือกกลางจุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... และถ้าจุด B' คือ จุด B เมื่อใช้แกนใหม่เป็นแกนอ้างอิงแล้วพิกัดของ B' คือ .....

5. ให้นักเรียนกดปุ่ม “เลื่อนแกนใหม่ไปแกนเดิม” อีกครั้ง แล้วเปลี่ยนพิกัดของจุด A และจุด B ใหม่ จากนั้นจึงกดปุ่ม “เลื่อนแกนใหม่ไปหาจุด A” แล้วอ่านพิกัดของจุด B เมื่อเทียบกับแกนใหม่ (พิกัดของ B') โดยให้ทำหลายครั้ง เช่น

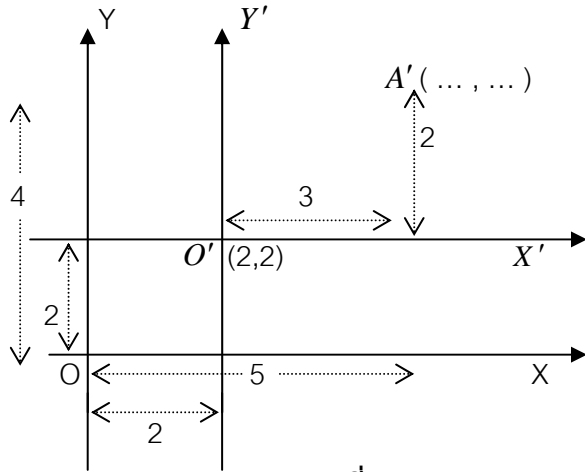
- จุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... แล้วพิกัดของจุด B' คือ .....
- จุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... แล้วพิกัดของจุด B' คือ .....
- จุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... แล้วพิกัดของจุด B' คือ .....
- จุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... แล้วพิกัดของจุด B' คือ .....
- จุด A คือ ..... และจุด B คือ ..... แล้วพิกัดของจุด B' คือ .....

จากกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติไป ให้พิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ในรูปที่ 4 จุด $A(5,4)$ เป็นจุดในระบบพิกัดฉากที่มีจุด $O(0,0)$ เป็นจุดกำเนิด และมีแกน X และแกน Y แทนเส้นจำนวน ซึ่งตัดตั้งฉากกันที่จุด O

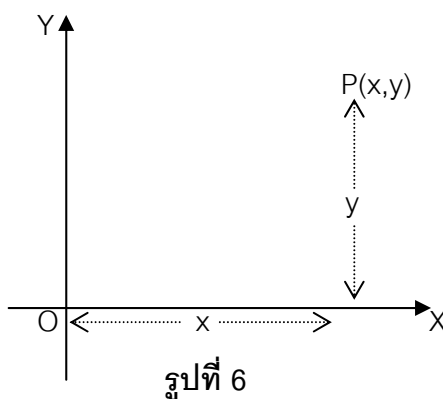
รูปที่ 4

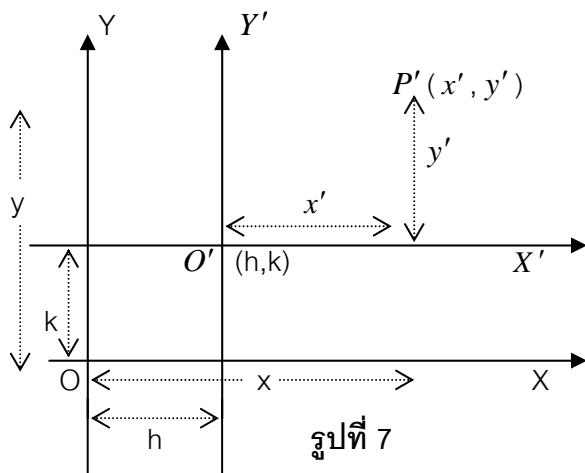
รูปที่ 5

จากรูปที่ 5 พิกัดจุด $A(5,4)$ เมื่อเทียบกับแกนใหม่ที่มีจุด $O'(2,2)$ เป็นจุดกำเนิด และมีแกน X' และแกน Y' แทนเส้นจำนวน ซึ่งตัดตั้งฉากกันที่จุด O' นี้ จะได้จุด A' คือ $(\dots, \dots)$

จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ที่นักเรียนได้ปฏิบัติไปนั้น การเลื่อนขนานของแกนนับเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ใช้ช่วยให้การศึกษาภาคตัดกรวยในหลายกรณีสะดวกขึ้น โดยในระบบพิกัดฉาก กำหนดให้แกน X และแกน Y แทนเส้นจำนวน และตัดตั้งฉากกันที่จุด O ซึ่งมีพิกัดเป็น $(0,0)$ เพื่อใช้อ้างอิงพิกัดของจุดในระนาบ เช่น $P(x, y)$ ในรูปที่ 6 เมื่อเลื่อนแกนไปตั้งแกนใหม่ที่แกน X' และแกน Y' ตัดตั้งฉากกันที่จุด O' ซึ่งมีพิกัด (h,k) โดยแกนใหม่ขนานกับแกนเดิม ทำให้พิกัดของจุดเปลี่ยนเป็น (x', y') เมื่อเทียบกับแกนใหม่ ดังรูปที่ 7 กล่าวว่าเป็น “การเลื่อนขนานของแกน” (Translation of Axes)

รูปที่ 6

รูปที่ 7

จากรูปที่ 2 จะได้ว่า

$$\begin{aligned} x &= x' + h \\ y &= y' + k \end{aligned}$$

หรือ

$$\begin{aligned} x' &= \dots \\ y' &= \dots \end{aligned}$$

ตัวอย่างที่ 2 ถ้าเลื่อนแกนไปโดยใช้จุด (3,-2) เป็นจุดกำเนิดใหม่ จงหาพิกัดจุดต่อไปนี้ เมื่อเทียบกับแกนใหม่ (1,5) , (-2,4) , (0,7) , (-4,0) ตามลำดับ

วิธีทำ ถ้าจุด (x,y) เมื่อเทียบกับแกนเดิม มีพิกัดเมื่อเทียบกับแกนใหม่เป็น (x', y') จะได้

$$x' = x - 3$$

$$y' = y + 2$$

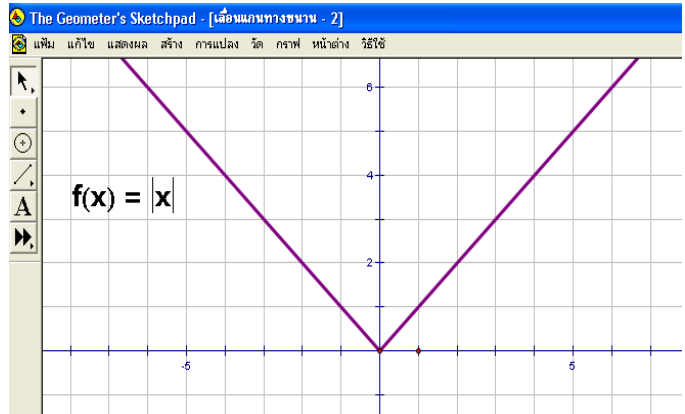
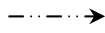
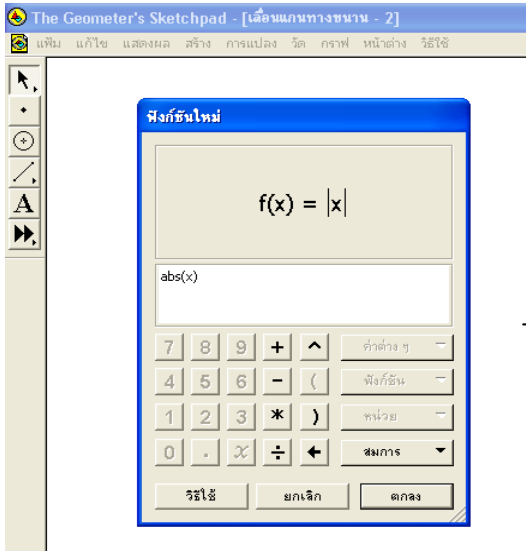
ดังนั้น พิกัดของจุดดังกล่าวเทียบกับแกนใหม่เป็นดังนี้ .....

..... ตามลำดับ

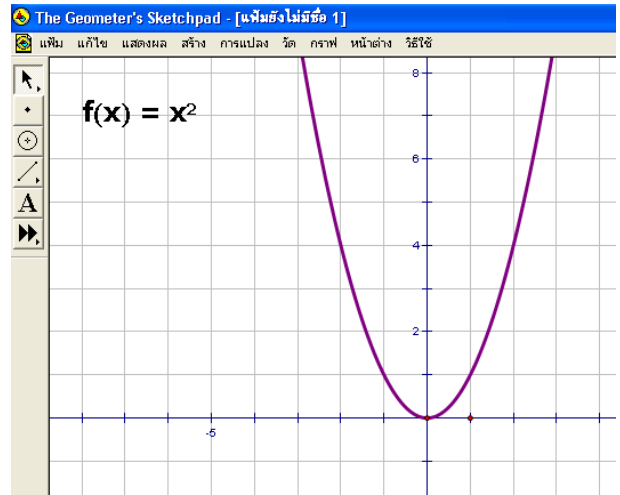
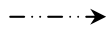
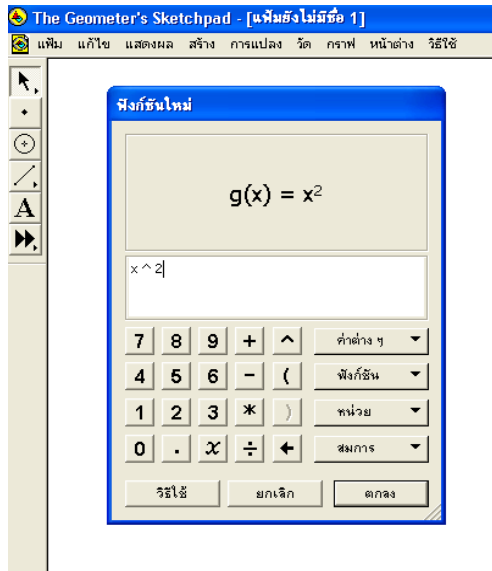
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

การเลื่อนขนานของแกนกับการเขียนกราฟ

1. ให้นักเรียนใช้โปรแกรม GSP สร้างกราฟของ $y = |x|$ และ $y = x^2$ โดยเลือกเมนูแล้วไปที่กราฟ → วาดกราฟของฟังก์ชันใหม่ ดังรูปที่ 8 และรูปที่ 9 ตามลำดับ

รูปที่ 8

รูปที่ 9

2. ให้นักเรียนใช้โปรแกรม GSP สร้างกราฟของ $y = |x+2|+1$ และ $y = (x-3)^2 - 1$ ซึ่งจะได้จุดยอดของกราฟอยู่ที่ ..... และ ..... ตามลำดับ

การเลื่อนขนานของแกนกับการเขียนกราฟ

กราฟของสมการบางสมการ ถ้าเขียนกราฟในระบบพิกัดฉากที่จุด (0,0) อาจเขียนได้ยาก แต่ถ้าเลื่อนแกนไปที่ (h,k) ที่เหมาะสม และเปลี่ยนจุด P(x,y) ใดๆ เป็น P (x' , y') โดย $x' = x - h$ และ $y' = y - k$ จะทำให้สมการเทียบกับแกนใหม่มีรูปง่ายต่อการเขียนกราฟ ดังตัวอย่าง

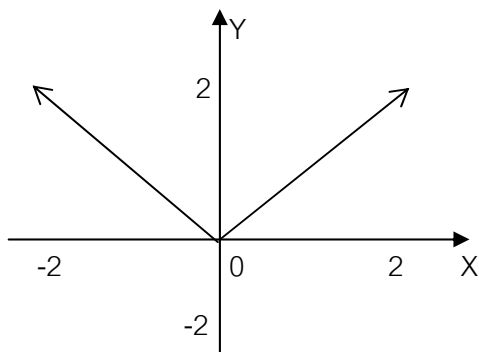
ตัวอย่างที่ 3 จงเขียนกราฟของ $y = |x + 2| + 1$

วิธีทำ จัดสมการได้เป็น $y - 1 = |x + 2|$

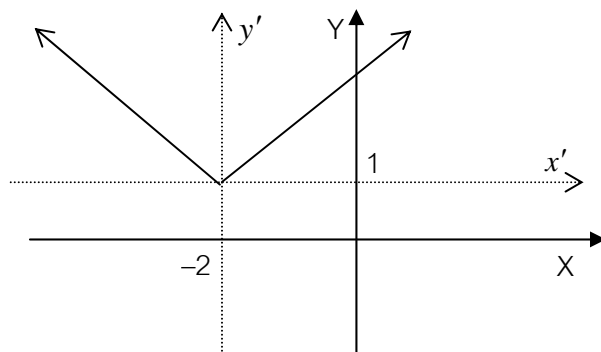
จาก $x' = x - h$ และ $y' = y - k$

จะได้สมการเทียบกับแกนใหม่ คือ $y' = |x'|$

นั่นคือ เขียนกราฟ $y = |x|$ เลื่อนแกนไปที่จุด .....

กราฟ $y = |x|$

กราฟ $y = |x + 2| + 1$

ตัวอย่างที่ 4 จากสมการที่กำหนด ถ้าต้องการเลื่อนแกนอ้างอิงเพื่อให้ได้สมการที่กำหนด จะเลือกจุดใดเป็นจุดกำเนิด

(1) $x^2 + y^2 - 8x + 2y + 8 = 0$ ต้องการสมการในรูป $(x')^2 + (y')^2 = 9$

(2) $y = x^2 - 6x + 7$ ต้องการสมการในรูป $y' = (x')^2$

วิธีทำ (1) $x^2 + y^2 - 8x + 2y + 8 = 0$

$$x^2 - 8x + 16 + y^2 + 2y + 1 = -8 + 16 + 1$$

$$(x - 4)^2 + (y + 1)^2 = 9$$

ดังนั้น ต้องเลือกจุด (4,-1) เป็นจุดกำเนิดใหม่

(2) $y = x^2 - 6x + 7$

.....
 .....
 .....
 .....

ดังนั้น ต้องเลือกจุด ..... เป็นจุดกำเนิดใหม่

แบบฝึกหัดที่ 1

1. จากสมการต่อไปนี้ ถ้าต้องการเลื่อนแกนอ้างอิงเพื่อให้ได้สมการในรูปที่กำหนด จะเลือกจุดใดเป็นจุดกำเนิด

1) $(x - 4)(y + 3) = 1$ ถ้าต้องการสมการในรูป $x' y' = 1$

.....

.....

.....

.....

.....

2) $x = |y - 1| + 2$ ถ้าต้องการสมการในรูป $x' = |y'|$

.....

.....

.....

.....

.....

3) $x = y^2 + 4y + 5$ ถ้าต้องการสมการในรูป $x' = (y')^2$

.....

.....

.....

.....

.....

4) $x^2 + y^2 + 4x - 4y - 1 = 0$ ถ้าต้องการสมการในรูป $(x')^2 + (y')^2 = 9$

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงหาจุดยอดของกราฟต่อไปนี้ พร้อมทั้งใช้โปรแกรม GSP เขียนกราฟของสมการเพื่อตรวจสอบคำตอบที่ถูกต้อง

1) $y = |x + 1|$

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2) $y = (x - 1)^2 + 1$

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3) $y = x^2 + 3x + 2$

.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบทดสอบท้ายชุดการเรียนรู้ที่ 1

1. กำหนดให้เลื่อนขนานของแกนโดยให้จุดกำเนิดไปอยู่ที่จุด $(-3, 5)$ โดยมีจุด $A(3, 2)$, $B(-4, 1)$, $C(0, 0)$ และ $D(-3, 5)$ เป็นพิกัดเมื่อเทียบกับแกนพิกัดเดิม จงหาพิกัดของจุด A , B , C และ D เมื่อเทียบกับแกนพิกัดใหม่

.....

.....

.....

.....

.....

2. กำหนดให้เลื่อนขนานของแกนโดยให้จุดกำเนิดไปอยู่ที่จุด $(2, 4)$ โดยมีจุด $P(2, 3)$, $Q(-1, 4)$, $R(-1, -3)$ และ $D(8, 6)$ เป็นพิกัดเมื่อเทียบกับแกนพิกัดใหม่ จงหาพิกัดของจุด P , Q , R และ S เมื่อเทียบกับแกนพิกัดเดิม

.....

.....

.....

.....

.....

3. จงหาพิกัด (h, k) ซึ่งเมื่อเลื่อนขนานของแกนโดยให้จุดกำเนิดไปอยู่ที่จุด (h, k) แล้วสมการเมื่อเทียบกับแกนพิกัดใหม่จะอยู่ในรูปสมการที่ต้องการ

สมการเดิม	สมการใหม่
$2x - 3y + 9 = 0$	$2x' = 3y'$

.....

.....

.....

.....

.....

สมการเดิม

$$3x + 4y + 7 = 0$$

สมการใหม่

$$3x' + 4y' = 0$$

.....

.....

.....

.....

สมการเดิม

$$y^2 - 4y + 2x - 6 = 0$$

สมการใหม่

$$(y')^2 + 2x' = 0$$

.....

.....

.....

.....

สมการเดิม

$$x^2 + y^2 - 8x + 6y + 24 = 0$$

สมการใหม่

$$(x')^2 + (y')^2 = 1$$

.....

.....

.....

.....

สมการเดิม

$$4x^2 - 8x + 9y^2 + 18y = 23$$

สมการใหม่

$$\frac{(x')^2}{9} + \frac{(y')^2}{4} = 1$$

.....

.....

.....

.....